

КРАВЧЕНКО
Оксана Михайлівна
o.m.kravchenko@mzeid.in

УДК 338.462

КОВАЛЕНКО
Альбіна Борисівна
albina.kovalenko@mzeid.in

**ФАКТОРИ ВПЛИВУ НА РОЗВИТОК
КОНСАЛТИНГОВИХ ПОСЛУГ**

**FACTORS OF INFLUENCE ON THE
CONSULTING SERVICES DEVELOPMENT**

к.е.н., старший викладач,
Одеський національний
політехнічний університет

DOI: [https://doi.org/10.37634/efp.2020.5\(3\).2](https://doi.org/10.37634/efp.2020.5(3).2)

студентка, Одеський
національний політехнічний
університет

KRAVCHENKO Oksana Mykhailivna – PhD in Economics, Senior Lecturer, Odesa National Polytechnic University

KOVALENKO Albina Borysivna – student, Odesa National Polytechnic University

У статті розглянуто основні тенденції консалтингу на українському ринку консалтингових послуг. Охарактеризовано перспективи розвитку консалтингових послуг на ринку України. Сформульовано тлумачення сутності консалтингових послуг. Позначено проблеми ринку консалтингових послуг та можливі причини низького попиту на консалтингові послуги в Україні. Визначено фактори впливу на ефективність консалтингових послуг та індикатори їх результативності. Запропоновано заходи стосовно підвищення ефективності консалтингових послуг.

* * *

В статье рассмотрены основные тенденции консалтинга на украинском рынке консалтинговых услуг. Охарактеризованы перспективы развития консалтинговых услуг на рынке Украины. Сформулированы толкования сущности консалтинговых услуг. Обозначены проблемы рынка консалтинговых услуг и возможные причины низкого спроса на консалтинговые услуги в Украине. Определены факторы влияния на эффективность консалтинговых услуг и индикаторы их результативности. Предложены меры по повышению эффективности консалтинговых услуг.

* * *

Introduction. At the present stage of development of the world economy, consulting services are an extremely important element of the market infrastructure of developed countries. The formation and development of the consulting market in Ukraine is caused by the processes of transformation of the economic system in the country. After analyzing current research in this area, it is clear that the work is mainly aimed at: analysis of consulting activities; study of practical and methodical world experience of counseling etc. However, these studies are not aimed at studying the factors influencing the effectiveness of consulting services

The purpose of this paper is to form the main factors influencing the effectiveness of consulting services.

Results. Consulting services involve providing clients with sound information on issues relevant to them on a variety of objects. The current stage of development of Ukrainian consulting is transitional, and further prospects for the formation of the industry will depend entirely on the process of stabilizing market relations in Ukraine. The development of consulting in Ukraine is necessary to reduce the dependence of the Ukrainian economy on foreign experts. The main problem of consulting in Ukraine is the low demand for consulting services. Prerequisites for the success of consulting services are: the formation of theoretical and methodological support of consulting; conducting analytical and marketing research; training and development of consultants; customer relationship management. You can identify the main factors influencing the effectiveness of consulting services: availability of qualified consultants; organizational and communicative mechanisms of effective interaction with clients etc. Indicators of success and efficiency can be: profitability of consulting companies, income; customer satisfaction; quantitative and qualitative parameters of the client base; time of existence on the market of consulting services.

Conclusion. Thus, based on the study, it can be determined that the current stage of development of consulting services in Ukraine is transitional. Factors such as: the economic situation in the country have a strong influence on the efficiency of consulting services; competition; solvency of consumers of consulting services. Medium impact - professionalism of consultants; Weak – business globalization; the level of development of the consulting services market.

Ключові слова: консалтингові послуги, фактори впливу, ефективність, виток, ринок консалтингових послуг

Ключевые слова: консалтинговые услуги, факторы влияния, эффективность, развитие, рынок консалтинговых услуг

Keywords: consulting services, factors of influence, efficiency, development, consulting services market

ВСТУП

На сучасному етапі розвитку світової економіки консалтингові послуги є надзвичайно важливим елементом ринкової інфраструктури розвинених країн світу. Становлення та розвиток консалтингового ринку в Україні спричинений процесами трансформації економічної системи у країні. Хоча надання консалтингових послуг в Україні, як один з видів посередницької діяльності, є відносно новим напрямом у бізнесі та перебуває на початковому етапі становлення свого

розвитку, перехід економіки до ринкових відносин відзначив консалтинг одним із важливих напрямів сучасного бізнесу.

Проблеми розвитку консалтингових послуг в Україні досліджено у публікаціях таких науковців, як: В.А. Верба, О. Довгий, Б.С. Гузар, М. Кубра, К.В. Ковальська, Р.М. Пастушенко, Т. Решетняк, К.В. Ковтуненко та ін.

Аналіз останніх досліджень показав, що роботи науковців спрямовано переважно на: аналіз консуль-

таційної діяльності; вивчення практичного і методичного світового досвіду консультування; формування єдиного уявлення про методи вирішення проблем, які мають місце на підприємствах тощо. Проте, потребують подальшого вивчення та систематизації фактори розвитку консалтингових послуг, визначення основних проблем ринку консалтингових послуг, та формування рекомендацій щодо підвищення ефективності надання консалтингових послуг в Україні.

МЕТА статті – систематизація основних факторів розвитку консалтингових послуг.

МЕТОДИ ДОСЛІДЖЕННЯ

Методологічною та інформаційною основою роботи є наукові публікації, роботи та дослідження вітчизняних науковців. У проведенні дослідження використовувалися методи порівняння, узагальнення, аналізу та системний підхід.

РЕЗУЛЬТАТИ

Сьогодні інформація як ресурс може використовуватися будь-яким суб'єктом господарювання, який нею володіє. Це допомагає йому швидше пристосовуватися до зовнішніх змін середовища. Інформація у консалтингу відіграє визначну роль. Адже консалтингові послуги передбачають надання клієнтам обґрунтованої інформації з актуальних для них проблем стосовно найрізноманітніших об'єктів [1]. Хоча світова економіка, здається, сповільнюється, попит на консалтингові послуги продовжує характеризуватись стійким зростанням у всьому світі. Це відбувається через необхідність імплементації позитивного досвіду ефективного управління, запобігання та виходу з кризових становищ, забезпечення оптимальної роботи організацій всіх типів. Використання консалтингу значно пришвидшує реагування на стрімкі зміни у конкурентному середовищі, дозволяючи оптимізувати витрати часу та грошей.

Розвиток консалтингових послуг в Україні має здебільшого хаотичний характер. Особливості функціонування ринку консалтингових послуг загалом визначаються специфікою самого продукту – консалтингової послуги. Консалтингова послуга – інтелектуальний продукт, що залишається у володінні клієнта після завершення консультування [2].

Сучасна стадія розвитку українського консалтингу є перехідною, і подальші перспективи формування галузі цілком залежатимуть від процесу стабілізації ринкових відносин в Україні.

До основних тенденцій розвитку консалтингових послуг можна віднести: зміну суспільного інформаційного менталітету та формування свідомого попиту на консалтингові продукти; збільшення частки українських консалтингових фірм у загальних продажах галузі; підвищення платоспроможності українських компаній, результатом є поступове зростання попиту на послуги консалтингових компаній; зростання попиту внаслідок політичних подій на консалтингові послуги з розробки, впровадження та супроводження експортно-імпортних схем, оптимізації бізнес-процесів, переходу на міжнародні стандарти фінансової звітності (МСФЗ) тощо; поживавлення конкурентної боротьби за рахунок зниження бар'єрів мобільності

стратегічної групи іноземних компаній та проникнення у галузь нових учасників [3].

Розвиток консалтингу в Україні необхідний для забезпечення виходу підприємств на новий рівень роботи з використанням сучасних методів управління для забезпечення конкурентоспроможності на вітчизняних та зарубіжних ринках. Для цього постає необхідність одночасного залучення іноземних спеціалістів та постійного підвищення кваліфікації вітчизняних, оскільки, не зважаючи на високий імідж іноземців, місцеві спеціалісти краще розуміються на специфіці роботи у своїй країні, знають особливості законодавства та оподаткування. Водночас є необхідність у популяризації консалтингових послуг, та підвищенні довіри до консалтингових агентств, оскільки у нашій культурі прийнято справлятися з більшістю проблем самотужки, що не завжди дає своєчасні та ефективні рішення постійно змінюваних задач. Успіх консалтингового бізнесу в Україні залежить від готовності до нововведень, адаптованості набору послуг до потреб клієнтів, пошуку нових продуктів і ринків.

До основних бар'єрів українського консалтингу можна віднести: обмеженість споживчого сегмента; імідж якості продуктів; доступ до фінансових та інформаційних ресурсів та ділова репутація і престиж фірми.

Основною проблемою консалтингу в Україні є низький попит на консалтингові послуги. Причинами можуть виступати: зниження ділової активності в Україні; відсутність досвіду роботи з незалежними експертами; низька платоспроможність споживачів послуг; неспроможність оцінити корисність консалтингових послуг; відсутність гарантій конкретних результатів; відсутність гарантій позитивного ефекту від консалтингу; складність отримання об'єктивної інформації про консультативні фірми та їх можливості, надійність і репутацію.

Основні складнощі, які перешкоджають попиту на консалтингові послуги в Україні наступні: українські консультанти більш зорієнтовані на свої знання й звичні послуги, ніж на проблеми клієнтів; відсутність інформації з одночасною зацікавленістю в одержанні даних про внутрішню ситуацію й зовнішні умови; прагнення до самостійності; незначний рівень інтеграції українських консалтингових компаній у міжнародні консалтингові структури. За умови усунення цих недоліків, можливо попит на консалтингові послуги в Україні зросте.

Передумови успіху консалтингових послуг полягають у: формуванні теоретико-методичного базису забезпечення консультування; проведенні аналітичних та маркетингових досліджень потреб у консалтингових послугах; підвищенні кваліфікації консультантів; створенні дієвих механізмів взаємодії з клієнтами.

Можна виділити основні фактори впливу на ефективність консалтингових послуг: наявність кваліфікованих консультантів; організаційно-комунікативні механізми ефективної взаємодії з клієнтами; навички ефективного управління консалтинговими операціями; наявність репутації та гарантій якості консалтингових послуг; наявність партнерів та довгострокові відносини з ними; відповідність міжнародним тен-

денціям розвитку консалтингових послуг.

Індикаторами успіху та результативності консалтингової компанії можуть служити: рентабельність консалтингових компаній, доходи; задоволеність клієнтів; кількісні та якісні параметри клієнтської бази; час існування на ринку консалтингових послуг.

Для забезпечення розвитку консалтингової діяльності в Україні слід запровадити такі заходи: створення професійної консультативної команди в Україні, яка мала б змогу зменшити залежність країни від іноземних консультантів; застосування інноваційних технологій у сфері управління консалтингом; формування системи професійної освіти з підготовки консультантів; створення та урегулювання нормативно-правової бази; підвищення якості консалтингових послуг шляхом адаптування зарубіжного досвіду до умов національної економіки [4].

ВИСНОВКИ

Консалтингові послуги виграють значну роль у розвитку економіки країни, оскільки наявність кваліфікованих консультантів дозволяє пришвидшити вирішення багатьох нестандартних питань та ситуацій, з якими стикаються підприємства в процесі своєї роботи. Накопичений досвід вирішення різноманітних задач дозволяє приймати рішення оперативно та знаходити найефективніші способи протистояння мінливому середовищу. Сьогодні швидкість реагування стає пріоритетним фактором у конкурентній боротьбі. У ситуації, коли мати широкий профіль вузьких спеціалістів для ряду організацій непомерно дороге задоволення, наявність можливості отримати консультаційні послуги з ряду питань від сторонньої консалтингової організації стає оптимальним шляхом вирішення великого спектру питань, з найменшими витратами. Підвищення рівня відповідальності консалтингових компаній, та курс на забезпечення необхід-

ної кваліфікації консультантів створить перспективи успішного розвитку консалтингу на ринку послуг України.

Список використаних джерел

1. Еш С.М. Ринок фінансових послуг. Київ: «Центр учбової літератури», 2015. 400 с.
2. Верба В., Решетняк Т. Ринок консалтингових послуг. Його становлення та розвиток в Україні. URL: <http://www.management.com.ua/consulting/cons002.html>
3. Ковальська К.В., Пастушенко Р.М. Тенденції розвитку ринку консалтингових послуг у контексті посткризового періоду в Україні. *Young Scientist*. 2018. № 8 (60). С. 195-200.
4. Ковальська К.В. Особливості і тенденції розвитку ринку консалтингових послуг в Україні. *Ефективна економіка*. 2014. № 6, URL: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=3156>
5. Ковтуненко К.В. Сутність та роль інтелектуального капіталу. Теоретичні і практичні аспекти економіки та інтелектуальної власності. 2013. Вип. 1(1). С. 61-65.

References

1. Esh S.M. *Financial services market*. Kyiv: Center for Educational Literature, 2015. 400 p (In Ukrainian).
2. Verba V., Reshetniak T. *The market of consulting services. Its formation and development in Ukraine*. URL: <http://www.management.com.ua/consulting/cons002.html> (In Ukrainian).
3. Kovalska K.V., Pastushenko R.M. *Trends in the development of the consulting services market in the context of the post-crisis period in Ukraine*. *Young Scientist*. 2018. № 8 (60). pp. 195-200 (In Ukrainian).
4. Kovalska K.V. *Features and trends in the market of consulting services in Ukraine*. *Effective Economy*. 2014. № 6. URL: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=3156> (In Ukrainian).
5. Kovtunencko K.V. *The essence and role of intellectual capital. Theoretical and practical aspects of economics and intellectual property*. 2013. Issue 1(1). pp. 61-65 (In Ukrainian).